

Nota subsidiebeleid gemeente Oirschot 2024 – 2027

1. Inleiding

Gemeente Oirschot heeft een rijk verenigingsleven en telt veel (vrijwilligers)organisaties die een bijdrage leveren aan de maatschappelijke doelen in onze gemeente. De gemeente subsidieert organisaties die een bijdrage leveren aan de verwezenlijking van beleidsdoelen, die zonder subsidie niet of niet geheel gerealiseerd kunnen worden.

Subsidies zijn een instrument om beleidsdoelen te realiseren en hebben een sterke verbinding met wat gebeurt in de samenleving. Het subsidiebeleid moet daarom in deze snel veranderende maatschappij een dynamisch karakter hebben, zodat rekening gehouden kan worden met trends en ontwikkelingen. Naast dit dynamische karakter is transparantie een belangrijk element, omdat uitlegbaar moet zijn wat we met het subsidiebeleid beogen en waarom we bepaalde keuzes maken. Transparantie betekent ook dat het subsidiebeleid en –proces voor de gebruiker helder en begrijpelijk zijn.

De gemeenteraad is bevoegd om binnen de gemeentebegroting de algemene, financiële kaders vast te stellen waaruit subsidies kunnen worden verstrekt. De gemeenteraad is tevens bevoegd om de inhoudelijke kaders voor de subsidieverlening vast te stellen. Het college is gemandateerd om het subsidiebeleid uit te voeren door het vaststellen van subsidieplafonds, het bepalen van het verdeelsysteem voor subsidies door middel van nadere subsidieregels en het toekennen en vaststellen van subsidies. Het is daarmee de rol van het college om aan te geven wat subsidiabel is en hoe het budget verdeeld wordt. De gemeenteraad heeft naast zijn kaderstellende rol ook een controlerende rol met betrekking tot subsidies. De raad controleert de uitvoering van het subsidiebeleid door het college.

Voorliggend document voorziet in het algemene en overkoepelende beleid voor subsidieverstrekingen. Dit document schetst de kaders en daarmee de doelstellingen, uitgangspunten en thema's van het subsidiebeleid. In de nadere subsidieregels is verder uitgewerkt wat subsidiabel is, voor wie en met welke bedragen.

2. Wettelijke kaders

De gemeente heeft op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de mogelijkheid om subsidies te verstrekken. Hiervoor vereist de Awb een wettelijke grondslag. Dit vraagt om een door de raad vastgestelde subsidieverordening met daaruit voortvloeiende subsidieregelingen.

2.1 Subsidieverordening

Een algemene subsidieverordening (ASV) is het juridisch uitgangspunt bij het nemen van een beslissing op een aanvraag om een subsidie. De ASV beschrijft essentiële onderdelen van het subsidieproces: de aanvraag, de verlening, de aanvraag tot vaststelling en de vaststelling van de subsidie. Daarnaast zijn de uitgangspunten van ons subsidiebeleid verwerkt in de subsidieverordening.

2.2 Subsidieregelingen

Voor het verstrekken van subsidies moet de ASV altijd verder worden uitgewerkt in een subsidieregeling. In de subsidieregelingen zijn regels uitgewerkt die alleen betrekking hebben op een aantal specifieke soorten subsidies voor bepaalde beleidsterreinen, met daaraan gebonden subsidieplafonds. Zo kan worden vastgelegd wie voor welke activiteiten subsidie kan aanvragen, en aan welk maatschappelijk beleidsdoel de subsidie moet bijdragen. Ook kan een subsidieregeling, naast of in plaats van de eisen die al gelden op grond van de ASV, specifieke eisen bevatten die gelden voor de subsidieaanvraag, specifieke weigeringsgronden of verplichtingen voor de aanvrager en eisen die gesteld worden aan de subsidieverantwoording.

Subsidieregelingen hebben in niet-limitatieve zin betrekking op domeinen als:

- Participatie en Meedoen
- Maatschappelijke ondersteuning
- Cultuur, cultuurhistorie en cultureel erfgoed
- Sport, gezondheid en Leefstijl
- Kinderopvang
- Projecten
- Evenementen
- Individuele muzieksubsidies

- Duurzaamheid
- Ondersteuningssubsidie accommodaties (maatschappelijk vastgoed)

Samenvattend vormen de Algemene wet bestuursrecht, de algemene subsidieverordening, subsidieregelingen en specifieke subsidieverordeningen samen de wettelijke basis voor de gemeente om subsidies te verstrekken.

2.3 Wat is subsidie?

In de Algemene wet bestuursrecht, artikel 4:21 lid 1, is de volgende definitie opgenomen: "Onder subsidie wordt verstaan: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten."

Deze definitie geeft een vijftal karakteristieken van subsidie:

1. Een subsidie is een aanspraak: dit wil zeggen dat een subsidie een recht geeft. De ontvanger van dat recht is niet verplicht om er daadwerkelijk gebruik van te maken. Dat wil ook zeggen dat de subsidieontvanger niet verplicht is om de activiteiten waarvoor subsidie is verstrekt ook daadwerkelijk uit te voeren. Wanneer de gesubsidieerde activiteiten niet of niet geheel hebben plaatsgevonden conform de subsidieverlening, wordt de subsidie lager vastgesteld;
2. Een subsidie betreft financiële middelen: een subsidie is altijd financieel;
3. Een subsidie wordt door een bestuursorgaan verstrekt: alleen de overheid is bevoegd subsidie te verstrekken;
4. Een subsidie wordt verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager: een subsidie wordt altijd verstrekt voor bepaalde activiteiten van de aanvrager;
5. Een subsidie is niet hetzelfde als een betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten: een subsidie is met andere woorden per definitie geen opdracht/inkoop ten behoeve van de gemeente zelf.

Als een financiering voldoet aan deze criteria voor een subsidie, dan is het een subsidie, ongeacht de naam die aan de financiering is gegeven, zoals (exploitatie)bijdrage, garantstelling of sponsoring.

2.4 Subsidiesoorten

De afgelopen jaren is een groei aan subsidiesoorten ontstaan. Dit maakt het gebruik en de beoordeling niet altijd eenvoudiger. Omwille van de transparantie, uniformiteit en gebruiksvriendelijkheid hanteert de gemeente vanaf 2024 de volgende vier subsidiesoorten:

- Jaarlijkse en meerjarige subsidies
- Eenmalige subsidies
- Projectsubsidies
- Garantiesubsidies

2.5 Inkoop versus subsidie

In tegenstelling tot een publiekrechtelijke relatie bij een subsidie is er bij inkoop sprake van een privaatrechtelijke relatie. Hieraan zijn ook andere eisen en consequenties verbonden. Het is van groot belang om duidelijk onderscheid te maken tussen beide typen relaties. Wanneer er sprake is van het leveren van goederen of diensten aan de gemeente is er in de meeste gevallen sprake van een inkooprelatie. Dit betekent ook dat de gemeente afdwingbare afspraken kan maken en kan eisen dat deze worden nagekomen.

Wanneer de gemeente middelen beschikbaar stelt voor activiteiten die gericht zijn op het algemeen belang, is er vaak sprake van subsidie. Behartiging van het algemeen belang is vaak de reden om een activiteit te stimuleren met subsidies.

Soms is het niet geheel duidelijk of er sprake is van een zuivere inkoopopdracht of subsidie. Om te bepalen of er sprake is van een subsidie of overheidsopdracht dient een goede afweging te worden gemaakt. Hierbij kan de 'beslisboom' Subsidie of inkoop' behulpzaam zijn

2.6 Wet Markt & Overheid

Het doel van de Wet Markt en Overheid is om oneerlijke concurrentie door de overheid te voorkomen als zij economische activiteiten uitvoert. Echter overheden bieden in sommige situaties ook producten en diensten aan waarvoor concurrentie van ondernemers bestaat. Voorbeelden zijn onder meer de verhuur van kantoorruimten, het exploiteren van sporthallen of zwembaden en het aanbieden van kinderopvang. Dan voeren overheden 'economische activiteiten' uit en zijn ze gebonden aan specifieke regels. De gedragsregels gelden niet als overheden economische activiteiten in het algemeen belang uitvoeren en daarvoor een algemeen belang besluit hebben genomen.

Als een overheid economische activiteiten uitvoert zoals het verhuren van vastgoed, is het in het kader van de Wet Markt en Overheid van belang dat zij een kostendekkende vergoeding in rekening brengt om oneerlijke concurrentie te voorkomen. Voorkomen dient te worden dat via een subsidie een verkapte korting op de kostendekkende vergoeding wordt verstrekt.

2.7 Europees recht

Naast de bovenstaande nationale regelgeving, zijn ook enkele onderdelen van het Europees recht relevant voor subsidieverstrekking. Specifiek gaat het om de regels voor staatssteun. Staatssteun is alleen rechtmatig als zij past binnen de Europese regels daarover. Alle subsidieregelingen en -verstrekkingen dienen hieraan te worden getoetst.

3. Financiële kaders

De gemeenteraad stuurt financieel door het vaststellen van de meerjarenbegroting waarin de subsidieplafonds zijn verwerkt. Bij de uitvoering van het subsidiebeleid hanteert het college de volgende financiële kaders.

3.1 Budgettair neutraal

De in totaal verleende subsidies zijn niet hoger dan de door het college vastgestelde subsidieplafonds. In de subsidieregels leggen we vast wat we doen wanneer het totaalbedrag van aangevraagde subsidies hoger is dan de vastgestelde subsidieplafonds. Hierbij kan worden gedacht aan het verlagen van de subsidie voor een activiteit of aan het niet honoreren van activiteiten die het minst bijdragen aan het bereiken van onze maatschappelijke doelstellingen.

3.2 Transparant

Het moet voor de aanvrager van te voren duidelijk zijn hoe kansrijk zijn subsidieaanvraag is. Dit betreft dan zowel de activiteit waarvoor subsidie wordt gevraagd als de hoogte van het subsidiebedrag. Met name voor aanvragen van projectsubsidies is dit van belang, omdat de aanvrager vaak veel tijd besteed aan het ontwikkelen van innovatieve activiteiten en aan het subsidieaanvraagproces zelf. Om te voorkomen dat niet-realistische verwachtingen worden gewekt is communicatie door de gemeente over het subsidiebeleid van essentieel belang.

3.3 Vermogenstoets

De vermogenstoets wordt een belangrijke controle om te beoordelen of een subsidie-aanvrager recht heeft op een subsidie. De insteek hierbij is dat de subsidie noodzakelijk is voor het verrichten van de activiteiten waarvoor deze wordt gevraagd.

3.4 Uniforme kostprijsberekening

We hanteren nadere regels met betrekking tot berekeningswijzen uurtarieven en uniforme kostenbegrippen in het kader van het verstrekken van subsidies.

3.5 Indexering

Tenzij in de subsidieregeling anders is bepaald, worden subsidieplafonds jaarlijks geïndexeerd voor kostenontwikkelingen; dit conform het generieke begrotingsbeleid hiervoor. De indexering voor het begrotingsjaar wordt verwerkt in de begroting. Het college indexeert niet meer dan het prijsindexcijfer voor consumenten (consumentenprijsindex CPI) berekend door het CBS geldend voor het betreffende subsidiejaar. Wanneer de financiële positie van de gemeente hiertoe aanleiding geeft, kan het college besluiten de subsidieplafonds niet of minder te indexeren.

4. Oirschotse visie en kaders

Naast het wettelijk kader hebben gemeenten beleidsruimte om beleid vast te stellen voor subsidieverlening; een aanvullend kader om subsidieaanvragen te toetsen en toe te kennen. Ook in Oirschot is gekozen voor een aanvullend subsidiekader. In dit hoofdstuk wordt dit Oirschots kader beschreven: de randvoorwaarden en de algemene en beleidsmatige uitgangspunten op basis waarvan de gemeente subsidies verstrekt.

4.1 Beleidsmatige uitgangspunten

Oirschot: monumentaal, ondernemend en groen; daar voelt de MENS zich thuis

Als Oirschot hebben wij deze mission statement neergezet.

Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 en het collegeprogramma 'Vitaal Oirschot' ligt de focus op vitaliteit. Wij willen dat inwoners, ondernemers en bezoekers zich thuis voelen. 'Thuisvoelen' is geen vanzelfsprekendheid. Je voelt je ergens thuis als je goed in je vel zit, als je gezond en vitaal bent en volop mee

kunt doen met de mensen om je heen. De thema's vanuit de eerder vastgestelde koersnotitie subsidiebeleid sluiten hier nog steeds op aan en de gemeenteraad heeft aangegeven dat deze blijven bestaan.

Voor de komende periode blijven we ons verbinden we ons de volgende 5 thema's:

1. **Oirschot op de kaart**
Dankzij de activiteiten die mede met gemeentelijke subsidie worden gefinancierd is Oirschot een aantrekkelijke vestigingsgemeente voor nieuwe Oirschottenaren en een aantrekkelijke gemeente voor toeristen.
2. **De jeugd heeft de toekomst**
Tot dit thema behoren alle activiteiten om jongeren gezond op te laten groeien. Ook ouders ondersteunen bij het opvoeden van hun kinderen behoort tot dit thema.
3. **Niemand tussen wal en schip**
Tot dit thema behoren alle activiteiten die zijn gericht op (dreigende) uitval van kwetsbare inwoners en om hen mee te laten doen in de Oirschotse maatschappij.
4. **Samenwerken met de samenleving**
Tot dit thema behoren alle activiteiten die de sociale cohesie en samenredzaamheid bevorderen.
5. **Maatschappelijk vastgoed**
Hierbij is het de insteek om de huisvesting van de betreffende maatschappelijke functie te ondersteunen. De instandhouding van het vastgoed is geen doel van dit thema.

Uitgangspunten en kaders stellen we nu opnieuw vast, waarbij we vooral oog hebben op een verduidelijking en verbetering in transparantie en uitvoerbaarheid.

4.2 Algemene uitgangspunten

Om het subsidiebeleid uit te kunnen voeren, worden een aantal uitgangspunten gehanteerd. Deze uitgangspunten worden in dit hoofdstuk nader beschreven.

1. Alleen activiteiten zijn (deels) subsidiabel

Het subsidiebeleid gaat ervan uit dat alleen activiteiten, die uitvoering geven aan gemeentelijk beleid, subsidiabel zijn. Subsidies zijn een middel en geen doel op zich. Instellingen of organisaties zijn op zichzelf niet subsidiabel, ook al realiseren we ons dat er zonder organisaties geen activiteiten kunnen bestaan.

2. We gaan uit van het principe van wederkerigheid

Tegenover de verstrekking van een subsidie wenst de gemeente een tegenprestatie in activiteiten. Deze activiteiten dragen bij aan het maatschappelijk doel dat de gemeente met haar beleid nastreeft. Het ontvangen van een subsidie is geen vanzelfsprekendheid, daarom spreken wij van 'wederkerigheid'. Van de grotere (en professionele) instellingen kan uiteraard meer verwacht worden dan van vrijwilligersorganisaties.

3. Er wordt (waar mogelijk) samengewerkt

Samenwerking versterkt boven alles de gemeenschapszin. Samenwerking verbindt mensen en organisaties en kan leiden tot verrassende initiatieven waarbij soms ook inhoudelijke activiteiten en disciplines elkaar versterken. Daarnaast biedt het kansen om efficiënter te werken. De gemeente wil een stimulans geven elkaar op te zoeken en samen te werken. Samenwerking komt van onderop, maar de gemeente kan dat wel stimuleren en mogelijk maken.

4. Innovatie

Innovatie is een begrip dat ruim geïnterpreteerd kan worden. Binnen het subsidiebeleid van de gemeente Oirschot wordt met innovatie vernieuwende activiteiten bedoeld, die bijvoorbeeld ontstaan door nieuwe samenwerkingsverbanden. Innovatie kan ook betekenen dat er op creatieve wijze financiering wordt gevonden voor de betreffende activiteiten, bijvoorbeeld door crowdfunding. Inhoudelijk gezien kunnen activiteiten innovatief zijn (het 'wat'), maar ook de manier waarop activiteiten worden uitgevoerd (het 'hoe').

5. We voeren inclusief beleid

Met inclusief beleid wordt bedoeld dat er rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en beperkingen van mensen. Inclusief beleid (en daaruit voortvloeiende activiteiten) sluit geen mensen uit, maar maakt participatie en meedoen voor iedereen mogelijk.

6. Er is ruimte voor inwonersinitiatieven

De gemeente Oirschot wil de eigen kracht en initiatieven van inwoners de ruimte geven en faciliteren. Binnen het subsidiebeleid wordt zo een bottom-up benadering mogelijk gemaakt, zodat goede ideeën van (groepen) inwoners uitgevoerd kunnen worden.

7. Eenvoud en vertrouwen

In het nieuwe subsidiebeleid streven we naar het vereenvoudigen van de regels en het beperken van de administratieve lasten voor de subsidieaanvragers en voor de gemeente. We kiezen voor eenvoudige subsidieberekeningen waarbij een minimaal aantal componenten is gebruikt. Om het aanvragen van subsidie eenvoudig te maken, wordt gebruik gemaakt van een standaard aanvraagformulier. Ook vragen wij niet meer gegevens dan nodig zijn voor de behandeling van de aanvraag of vaststelling van de subsidie. Wij stellen geen onnodige beoordelingscriteria en de verantwoordingslast passen wij aan aan de omvang van de subsidie en is zo eenvoudig mogelijk. Er bestaan in dit verband drie regimes voor de verantwoording van subsidies afhankelijk van de omvang (subsidies: meer dan € 5k, subsidies tussen €5k en €50k en subsidies meer dan €50k).

Als uitgangspunt van het toekennen van subsidies hanteren wij het vertrouwen dat de activiteiten ook daadwerkelijk uitgevoerd worden waarvoor de subsidie is aangevraagd. We controleren dit door het uitvoeren van steekproefcontroles. In plaats van het standaard vragen om een verantwoording, kiezen we voor een 'actieve meldingsplicht' voor de aanvrager als hij niet (meer) voldoet aan de eisen die gelden voor de betreffende subsidie.

8. Gelijkheid en transparantie

Een van de redenen om het subsidiebeleid te herijken, is te komen tot een eenduidig subsidiestelsel. Er wordt verondersteld dat activiteiten met een min of meer gelijke doelstelling op een gelijke wijze worden gewaardeerd. De basis vormt immers een zo rechtvaardig mogelijk subsidiebeleid.

In de programmabegroting en beleidsplannen geven wij aan welke beleidsdoelstellingen en resultaten er worden beoogd op de verschillende beleidsterreinen. Transparantie betekent ook dat organisaties inzichtelijk maken waar zij mee bezig zijn en waarvoor de subsidie is/wordt ingezet en welke maatschappelijke resultaten dit oplevert.

9. Ondersteuning gemeente is meer dan subsidieverstrekking

De gemeente stimuleert en faciliteert organisaties actief bij te dragen aan maatschappelijke doelen. Dit gaat verder dan alleen subsidieverstrekking. De rol van de gemeente in de ondersteuning van organisaties is een mix van de inzet van menskracht, middelen en kennis. Er is namelijk behoefte aan concrete ondersteuning bij diverse onderwerpen. Dit kan bijvoorbeeld zijn door als gemeente organisaties te ondersteunen bij het zoeken naar gewenste oplossingen en het beantwoorden van vragen en het stimuleren van onderlinge samenwerking.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Oirschot van 28 november 2023,

De gemeenteraad,

*griffier
voorzitter*